

Pravda jako jev (a zjevování)

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1994](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1994](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 3. 9. 1994
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 3. 9. 1994

Pravda jako jev (a zjevování)

Pravdu chápeme jako skutečnost, ovšem zvláštního druhu. Pravda se nikdy neukazuje (tj. nestává se úkazem), ale lze jí do jisté míry porozumět také v rámci porozumění tomu, co se ukazuje. Porozumění tomu, co se ukazuje, je však možné jen v rámci porozumění tomu, co se jeví (podobně jako tomu, co se jeví, lze porozumět jen s ohledem i na to, co se ukazuje). Pochopení pravdy je možné jen v rámci pochopení jevů či spíše v neredukované souvislosti s tím, co se jeví. Do té míry můžeme říci, že se pravda jeví, ačkoliv se nikdy neukazuje. Právě proto se však pravda jako jev principiálně liší ode všech jevů, které jsou spjaty s tím, jak se jeví se skutečnost ukazuje. V jistém smyslu by bylo lze říci, že vztah toho, co se jeví, ke způsobům, jak se to ukazuje, má jakousi analogičnost se vztahem toho, co se jeví bez jakékoli vazby k tomu, jak se to ukazuje (zejména v případě, kdy se to vůbec nikdy neukazuje), k tomu, co se jeví ve vztahu k tomu, co se ukazuje. Pravda jako nepředmětná skutečnost se sama neukazuje, ale jeví se (projevuje se) na tom a v tom, jak to, co se ukazuje, vyjevuje svůj smysl ve správném (pravém, pravdivém) pochopení jevu, který je s oním ukazováním pevně spjat. Má-li se tedy pravda vyjevit jakožto pravda, je k tomu zapotřebí učitěho chápání nejen toho, co se ukazuje, ale samotného jevu, který dává (či zprostředkuje) smysl tomu, co se ukazuje. Tím se však stává zřejmým, že smysl toho, jak se – svým zvláštním způsobem – vyjevuje pravda, už nemůže být dále odvozován z něčeho ještě dalšího a vyššího: pravda sama jediná může být garantem svého vlastního smyslu stejně, jako je sama tím posledním a nejvyšším garantem své pravosti. Chybí tu tedy už nějaký další, širší kontext, v němž teprve by vyjevování pravdy dávalo smysl. Odtud se nabízí užití zvláštního termínu (ostatně již – ovšem v jiném smyslu – užívaného), totiž „zjevování“. Pravda se nevyjevuje jako jiné jevy (či zjevy), ale zjevuje se způsobem „aktivním“ (a zároveň je výzvou a pobídkou k lidské aktivitě, která se má a musí dát oné „aktivitě“ nakloněnosti pravdy k zjevování do služeb).

(Písek, 940903-1.)